

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської мови та методики її
навчання

К В А Л І Ф І К А Ц І Й Н А Р О Б О Т А

на тему: «Особливості дискурсу письмової частини завдань міжнародного
екзамену IELTS»

Здобувачки/здобувача 2 курсу групи 2
МСОА Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності 014 Середня освіта
(за предметними спеціальностями)
Предметної спеціальності 014.02 Середня освіта
(англійська мова та зарубіжна література)
Спеціалізації 014.021 Англійська мова та зарубіжна література
Додаткової спеціалізації 014.022 Німецька мова
та зарубіжна література

ПІБ Ступницька Р.О

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

Науковий керівник
ПІБ, Ігнатова О.М
кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис)
прізвище)

(ініціали,

(підпис)
прізвище)

(ініціали,

(підпис)
прізвище)

(ініціали,

м. Вінниця – 2025 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПИСЬМОВОГО ДИСКУРСУ В ЗАВДАННЯХ IELTS	6
1.1. Поняття дискурсу. Опис та аналіз критеріїв оцінювання письма в IELTS	6
1.2. Композиційні особливості письмових завдань (Writing Task 1 і Task 2) .	11
1.3. Лексико-граматичні засоби вираження у письмовому дискурсі іспиту IELTS	14
1.4. Ефективні стратегії написання академічних текстів для досягнення високого результату	18
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ДО ПИСЬМОВОЇ ЧАСТИНИ IELTS.....	22
2.1. Вправи на розвиток умінь структурування академічного тексту комплекс	22
2.2. Вправи на формування лексико-граматичних навичок.....	34
2.3. Вправи на відпрацювання стратегій аргументації та критичного мислення	47
Висновки до розділу 2.....	57
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

ВСТУП

Актуальність теми. Англійська мова посідає провідне місце як універсальний засіб міжнародного спілкування, освіти та професійної мобільності. Одним із найавторитетніших міжнародних іспитів, що підтверджує рівень володіння англійською мовою, є International English Language Testing System (IELTS). Його результати визнають університети, міжнародні організації та роботодавці більш ніж у 140 країнах світу. Особливого значення цей іспит набуває для здобувачів вищої освіти, які прагнуть навчатися за кордоном, а також для фахівців, що мають намір працювати у глобалізованому професійному середовищі.

Серед чотирьох частин IELTS особливу увагу привертає письмова складова, адже вона не лише перевіряє рівень мовної компетентності, а й вимагає від кандидата володіння дискурсивними вміннями: здатності структурувати текст, дотримуватися норм академічного письма, аргументувати думку, дотримуватися логічної послідовності викладу. Саме письмовий дискурс виявляє рівень комунікативної компетенції здобувача та його готовність до навчання або професійної діяльності в англomовному середовищі.

Актуальність теми дослідження зумовлена потребою глибшого вивчення письмової частини міжнародного іспиту IELTS у контексті сучасної методики навчання англійської мови. Хоча останнім часом значна увага приділяється розвитку продуктивних навичок письма, аспект дискурсу залишається недостатньо дослідженим. У наукових працях переважає аналіз лексико-граматичних труднощів, тоді як питання зв'язності, когерентності та використання прагматичних стратегій у текстах кандидатів потребують системного підходу. До того ж, існує певна суперечність між наявністю офіційних критеріїв оцінювання письма в IELTS та браком методичних рекомендацій, які б цілеспрямовано сприяли формуванню дискурсивної

компетентності. Саме ця компетентність визначає здатність кандидата будувати логічно цілісний і структурований текст, а отже, є ключовою умовою успішного виконання завдань письмової частини іспиту.

Об'єкт дослідження – процес формування письмової компетентності англійською мовою в контексті підготовки до міжнародного іспиту IELTS.

Предмет дослідження – особливості дискурсу письмової частини завдань IELTS (структурні, лексико-граматичні та прагматичні характеристики, а також стратегії написання академічних текстів).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та практично проаналізувати особливості письмового дискурсу в завданнях IELTS, визначити ефективні стратегії та вправи для розвитку дискурсивної компетентності, необхідної для успішного складання іспиту.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання**:

1. Розкрити сутність поняття «дискурс» та проаналізувати критерії оцінювання письма в IELTS.
2. Дослідити композиційні особливості письмових завдань (Writing Task 1 і Task 2).
3. Проаналізувати лексико-граматичні засоби вираження, характерні для письмового дискурсу IELTS.
4. Визначити ефективні стратегії написання академічних текстів, що сприяють отриманню високих результатів.
5. Розробити комплекс вправ, спрямованих на формування навичок структурування академічного тексту.
6. Створити вправи для розвитку лексико-граматичних умінь у контексті підготовки до IELTS.
7. Запропонувати вправи, орієнтовані на формування вмінь аргументації та критичного мислення.

Методи дослідження ґрунтуються на поєднанні теоретичного та емпіричного аналізу. До теоретичних належать: аналіз і систематизація наукових джерел з проблем дискурсу, академічного письма та методики

підготовки до IELTS; порівняння підходів до вивчення письмового мовлення у вітчизняній та зарубіжній літературі; узагальнення результатів наукових досліджень. Емпіричні методи включають аналіз продуктів письмової діяльності абітурієнтів, тестові завдання IELTS, спостереження за процесом виконання завдань, метод експертної оцінки та статистичну обробку результатів.

Наукова новизна роботи полягає в уточненні та систематизації дискурсивних характеристик письмової частини IELTS, конкретизації підходів до їх аналізу та виокремленні методичних рекомендацій щодо формування дискурсивної компетентності у процесі підготовки до іспиту. Уперше здійснено комплексний аналіз письмового дискурсу IELTS у контексті сучасної методики викладання англійської мови.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання в навчальному процесі при підготовці до IELTS, зокрема у створенні навчально-методичних матеріалів, орієнтованих на розвиток дискурсивних умінь, а також у розробці рекомендацій для викладачів і здобувачів освіти.

Структура роботи зумовлена логікою наукового пошуку і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 65 сторінок, список літератури налічує 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПИСЬМОВОГО ДИСКУРСУ В ЗАВДАННЯХ IELTS

1. Поняття дискурсу. Опис та аналіз критеріїв оцінювання письма в IELTS

Дискурс у мовознавстві визначається як цілісна комунікативна одиниця, що виходить за межі окремого речення і забезпечує організацію мовних елементів у логічно структуровану систему. На відміну від ізольованих речень, дискурс представляє собою зв'язне повідомлення, яке передає думку, інформацію або аргумент у контексті конкретної ситуації спілкування. Він охоплює як синтаксичні та лексичні засоби мови, так і структурні та когерентні зв'язки між частинами тексту [28].

Письмовий дискурс особливо важливий у академічному середовищі, де він слугує засобом ефективного обміну знаннями, формування аргументованих позицій і представлення аналітичних висновків.

Особливістю письмового дискурсу є його структурованість та логічна завершеність. Текст, створений у рамках дискурсу, має чітко виділені компоненти: вступ, основну частину та висновок. Кожна частина виконує свою функцію: вступ знайомить читача з темою, основна частина розкриває ідеї або описує інформацію, а висновок підсумовує сказане та узагальнює ключові моменти [7]. У межах письмового дискурсу велике значення має когерентність, тобто зв'язність між реченнями та абзацами. Використання логічних маркерів, сполучників і повторів ключових слів забезпечує плавний перехід думок і полегшує сприйняття тексту.

Дискурс також передбачає відповідність стилю і тональності повідомлення меті комунікації [28]. У науковому чи академічному письмі важливо дотримуватися формального тону, точності викладу і аргументованості. Для прикладу, у завданнях IELTS Task 1 студент має

описувати дані графіків чи таблиць об'єктивно і структуровано, тоді як у Task 2 допускається більш гнучкий стиль, але з дотриманням логічної аргументації та зрозумілості викладу.

Ключовим аспектом дискурсу є його функціональна спрямованість: він створюється для того, щоб комунікативно вирішити завдання – інформувати, переконати або аргументувати. Усвідомлення природи дискурсу дозволяє більш ефективно планувати текст, обирати адекватні лексичні та граматичні засоби, а також підвищує якість письмового викладу.

Дискурс виступає не просто як форма обміну мовною інформацією, а як складна когнітивна і комунікативна структура, що поєднує зміст, форму та ціль письмового тексту.

Кандидат має не лише передати зміст, але й зробити це в стислому вигляді, без зайвої інформації, виділяючи головні тенденції чи аргументи. Зв'язність тексту забезпечується використанням сполучників, логічних маркерів та абзацного поділу, що створює зрозумілий для читача потік думок. Також важливим аспектом є стилістична відповідність: у Task 1 бажано дотримуватися формально-наукового тону, тоді як у Task 2 допускається більш аргументований та напівформальний стиль. Загалом розуміння природи письмового дискурсу дозволяє студенту більш усвідомлено підходити до побудови тексту, вибору лексики та граматичних конструкцій, що безпосередньо впливає на оцінку його роботи.

Оцінювання письмових робіт у IELTS базується на чотирьох критеріях.

Критерій оцінювання	Task 1	Task 2	Основні аспекти

Task Achievement / Task Response	Точний опис даних графіків, таблиць, діаграм; виділення ключових тенденцій; порівняння величин; логічне узагальнення інформації	Чітка відповідь на питання; повне розкриття теми; аргументація позиції; приклади, що підтверджують думку	Повнота відповіді, відповідність завданню, точність опису
Coherence and Cohesion	Логічна структура тексту; правильний поділ на абзаци; плавні переходи між реченнями; використання зв'язок і маркерів	Структурованість есе: вступ, основна частина, висновок; зв'язність між абзацами; використання cohesive devices	Організація тексту, зв'язність, логічні переходи
Lexical Resource	Використання точних термінів для опису даних; варіативність словникового запасу; точність лексики	Різноманітна лексика для аргументації; використання синонімів; академічна або напівформальна лексика	Багатство словникового запасу, точність вживання слів, стилістична відповідність

Grammatical Range and Accuracy	Використання різних граматичних конструкцій; правильне використання часів; мінімум помилок	Використання складних речень, різних граматичних структур; точність граматики; вплив помилок на розуміння	Різноманітність граматичних форм, правильність, вплив помилок на зміст
--------------------------------	--	---	--

Виконання завдання (Task Achievement/Task Response), зв'язність і когерентність (Coherence and Cohesion), лексичні ресурси (Lexical Resource) та граматична точність і різноманітність (Grammatical Range and Accuracy). Кожен з них відображає окремий аспект письмового дискурсу та дозволяє оцінити, наскільки ефективно кандидат передає свої думки. Для Task 1 критерієм успішності є точний опис даних, виділення ключових тенденцій, порівняння величин і узагальнення інформації. Для Task 2 важливим є повне розкриття теми, логічна аргументація позиції та надання релевантних прикладів [5].

Критерій зв'язності та когерентності оцінює організацію тексту: наскільки логічно поділені абзаци, чи плавно переходять думки від речення до речення, чи використані зв'язки між абзацами та маркери логічних зв'язків. Лексичні ресурси передбачають вживання широкого діапазону слів, включаючи академічну лексику, точність у підборі синонімів і специфічної термінології для опису графіків або аргументації. Граматична точність та різноманітність оцінюють вміння кандидата будувати речення різної складності, правильно використовувати часи та конструкції, а також уникати помилок, які впливають на розуміння тексту.

Таким чином, теоретико-методологічне дослідження письмового дискурсу у контексті IELTS не лише пояснює природу та особливості

академічного письма, а й створює практичну основу для ефективного навчання та підготовки до тесту, забезпечуючи кандидатам можливість досягати високих результатів завдяки усвідомленому використанню мовних і структурних засобів.

1.2. Композиційні особливості письмових завдань (Writing Task 1 і Task 2)

Композиція письмових завдань у тесті IELTS відіграє надзвичайно важливу роль, адже оцінюється не лише знання лексики та граматики, а й здатність логічно та послідовно викладати думки. Основною метою композиційного оформлення є створення тексту, який легко сприймається читачем і відповідає академічним стандартам. В обох завданнях – Writing Task 1 та Task 2 – акцент робиться на чітку структуру та внутрішню організацію матеріалу.

Перш за все, важливим є розподіл тексту на абзаци, кожен із яких виконує певну функцію. Наприклад, абзац-вступ у Task 2 або перший абзац у Task 1 повинен чітко формулювати тему, давати загальну інформацію та підготовлювати читача до основної частини [9, с. 56]. Основна частина тексту призначена для викладення ключових фактів, аргументів або спостережень. Для забезпечення плавного переходу між абзацами використовуються різні когезивні засоби: логічні сполучники, повторення ключових слів, синоніми та відсилки до попередніх тверджень. Такі прийоми дозволяють підтримувати зв'язність тексту та уникати хаотичності викладу.

Також ще однією важливою особливістю композиції є послідовність і логіка побудови матеріалу. Текст повинен демонструвати ясну думку, де кожна частина підкріплює головну тезу або виконує визначену функцію в описі явища. Для цього автор має ретельно планувати свій виклад ще до початку написання. Особливо це стосується Task 2, де аргументація має бути структурована за принципом «теза – пояснення – приклад», а в Task 1 – за принципом виділення основних тенденцій та їх порівняння [9, с.58].

Крім того, композиція включає дотримання академічного стилю. Це передбачає нейтральність висловлювань, точність термінології та відсутність особистих оцінок у Task 1. Навіть у Task 2, де дозволена суб'єктивна позиція,

аргументи повинні бути обґрунтованими і логічно пов'язаними. Таким чином, загальні вимоги до композиції спрямовані на формування тексту, який одночасно структурований, логічний і зрозумілий, що є основою успішного виконання письмових завдань IELTS.

Writing Task 1 в академічному модулі IELTS передбачає аналіз і опис графіків, таблиць, діаграм або процесів. Основна композиційна мета цього завдання полягає в тому, щоб представити інформацію структуровано, ясно і без оцінок [9, с. 60]. З огляду на це, текст повинен включати чіткі та взаємопов'язані абзаци, які демонструють здатність кандидата узагальнювати та систематизувати дані.

Перший абзац завдання, як правило, виконує роль вступу, де автор перефразовує умову завдання, тобто коротко описує, що зображено на графіку або у таблиці. Це створює основу для подальшого викладу і дозволяє читачеві швидко зрозуміти контекст. Наступні абзаци складають основну частину, де важливо виділити ключові тенденції, порівняти категорії або показати динаміку змін. Вибір композиції залежить від типу даних: лінійна хронологія підходить для графіків, а порівняльний аналіз – для таблиць [8].

У Task 1 важливо використовувати когезивні засоби для підтримання логічної зв'язності між абзацами та окремими реченнями. Це дозволяє створити текст, який легко сприймається, і демонструє академічну грамотність. Підсумковий абзац або висновок не містить особистої думки, а узагальнює основні спостереження, підкреслюючи найважливіші тенденції [5].

Композиційні особливості Task 1 зводяться до таких принципів як чітке формулювання вступу, логічна побудова основної частини з виділенням ключових даних, використання когезії для плавних переходів та об'єктивний підсумок. Дотримання цих принципів дозволяє створити зрозумілий, структурований і академічно правильний текст, який відповідає вимогам оцінювання IELTS.

Writing Task 2 передбачає написання есе на задану тему. Основна мета завдання полягає у формулюванні та аргументованому обґрунтуванні власної позиції. Композиційні особливості цього завдання значно відрізняються від Task 1, оскільки тут текст потребує не лише логічної структури, але й чіткої аргументації.

Вступний абзац Task 2 виконує кілька функцій: він вводить тему, перефразовує завдання та формулює основну тезу, тобто позицію автора. Такий вступ має бути стислим, але водночас чітким, щоб читач одразу зрозумів, яка думка буде розкриватися у тексті. Основна частина складається з двох-трьох абзаців, кожен з яких містить один аргумент, його пояснення та приклади [5]. Важливим є логічне поєднання аргументів: кожен наступний абзац має розвивати або підкріплювати попередній, формуючи послідовну аргументаційну лінію.

Для забезпечення зв'язності тексту використовуються сполучники, структурні маркери та повтори ключових слів. Висновок підсумовує представлені аргументи і повторює позицію автора, чітко демонструючи завершеність думки. Композиція Task 2 також передбачає дотримання академічного стилю: обґрунтованість тверджень, відсутність емоційних висловлювань, точність лексики та граматики.

Незважаючи на те, що Task 1 і Task 2 обидва є письмовими завданнями і вимагають дотримання академічних стандартів, їхні цілі та вимоги до композиції суттєво відрізняються. Розуміння цих відмінностей є ключовим для успішного виконання тесту та отримання високого балу.

Обидва завдання потребують чіткої структурованості тексту та логічної послідовності викладу. У Task 1 структура визначається характером представлених даних: графіків, таблиць або схем. Основний акцент робиться на описі фактів та тенденцій без оцінки, що передбачає об'єктивність і точність. В Task 2, навпаки, композиційна увага зміщується на аргументацію та обґрунтування власної позиції, що робить текст більш аналітичним і суб'єктивним у межах академічного стилю. Таким чином, хоча обидва

завдання вимагають логічного поділу на абзаци, функції цих абзців різняться.

У Task 1 перший абзац виконує функцію вступу через перефразування умови завдання і підготовку читача до опису даних. Основна частина тексту зосереджена на виділенні ключових тенденцій, порівнянні показників або описі змін у часі. Висновок, якщо він передбачений, підсумовує спостереження, не додаючи оцінки. Для Task 2 структура має інший характер: вступ формулює тему та тезу автора, основна частина складається з абзців, де кожен містить аргумент, пояснення і приклад, а висновок повторює позицію автора, демонструючи завершеність мислення [8].

Ще одна важлива відмінність полягає у використанні когезивних та структурних засобів. У Task 1 вони орієнтовані на логічне поєднання опису даних і плавні переходи між абзацами, тоді як у Task 2 засоби когезії служать для підкреслення зв'язку аргументів, формування логічної лінії та підтримання переконливості есе. Означає, що навіть при схожій зовнішній структурі (вступ – основна частина – висновок) композиційні прийоми відрізняються за функціональним навантаженням.

Таким чином, порівняльний аналіз демонструє, що Task 1 і Task 2 об'єднує потреба у чіткій структурі, послідовності викладу та академічному стилі, проте різниця полягає в характері тексту та його функціональній спрямованості. Task 1 – об'єктивний опис і аналіз даних, Task 2 – аргументативне есе з вираженням позиції. Розуміння цих особливостей дозволяє кандидатам більш ефективно організовувати свої відповіді, дотримуючись вимог оцінювання та демонструючи високий рівень мовних та аналітичних навичок.

1.3 Лексико-граматичні засоби вираження у письмовому дискурсі іспиту IELTS

Лексичні засоби відіграють важливу роль у письмовому дискурсі IELTS, оскільки саме вони демонструють здатність кандидата точно та різноманітно передавати інформацію, аргументувати думку та аналізувати дані. Використання багатого словникового запасу та відповідних колокацій дозволяє підвищити оцінку за критерій *Vocabulary*, який є однією з ключових складових оцінювання. В академічному письмі, особливо у завданнях типу IELTS Writing Task 1 та Task 2, від правильного вибору слів залежить, наскільки ефективно і переконливо буде виглядати аргументація.

Одним із основних аспектів є застосування синонімів і точних термінів для уникнення повторів. Наприклад, у завданнях Task 2, де необхідно оцінити переваги та недоліки певного явища, замість багатократно вживаних слів “*advantages*” або “*disadvantages*” можна використовувати “*benefits*” та “*drawbacks*” [62]. Використання синонімів і точних термінів дозволяє уникнути повторів у тексті, що підвищує його природність та плавність викладу; водночас це демонструє екзаменатору, що автор володіє широким словниковим запасом і вміє точно підбирати слова відповідно до контексту, що є важливою складовою академічної компетентності у письмовому дискурсі IELTS.

Крім того, для посилення значення слів можна застосовувати прикметники або прислівники: “*significant advantage*” замість “*big advantage*”, “*strongly believe*” замість простого “*believe*” [69, с. 415]. Такі лексичні конструкції додають академічності викладу та відображають здатність кандидата використовувати більш складні мовні структури.

Ще одним важливим інструментом є використання складних фразових конструкцій та колокацій, які замінюють прості слова та спрощені вирази. Наприклад, замість слова “*because*” доцільно використовувати “*on the grounds that*” [60], що дозволяє формувати складнопідрядні речення та показує високий рівень мовної майстерності. Аналогічно, для висловлення рекомендацій або пропозицій можна використовувати дієслова “*advocate*” або “*alleviate the issue*”: замість звичних “*recommend*” або “*solve a problem*”,

що дозволяє не тільки уникнути повторів, а й зробити текст більш академічним та професійним [69, с. 420].

Також важливою є точність у вживанні термінів, що відображає академічний стиль. Наприклад, замість загального слова “*important*” доцільно застосовувати вираз “*of paramount importance*”, що підкреслює значущість інформації і демонструє високий рівень володіння словниковим запасом C1–C2 рівня. Крім того, варто використовувати варіації при висловленні згоди чи часткової згоди: “*I completely agree*”, “*I fully agree*”, “*I partially agree*” – дозволяє більш точно передати позицію автора та показати лексичну гнучкість [69, с. 422].

Ефективне використання лексичних засобів у письмовому дискурсі IELTS включає застосування синонімів, точних термінів, складних колокацій, а також варіативних форм вираження думки. Такі прийоми підвищують академічний рівень тексту, роблять його більш переконливим та демонструють глибоке володіння мовою, що є визначальним для досягнення високого балу на іспиті.

Граматичні засоби – головний елемент оцінювання письмового дискурсу в IELTS Writing Task 1, оскільки вони прямо впливають на критерій «*Grammar*», який складає 25% загальної оцінки цього завдання. Учасникам іспиту часто необхідно описувати карти, діаграми, графіки, таблиці або кругові діаграми, що вимагає точного використання різних граматичних конструкцій для передачі інформації. Використання правильних часів, побудови речень і граматичних структур дозволяє досягти високої оцінки та забезпечує зрозумілість викладу для читача.

Одним із основних аспектів є вибір часів. У більшості графіків, діаграм чи таблиць присутні дати, що сигналізують про те, який час слід використовувати. Так, для подій минулого використовується Past Tense, для подій майбутнього – *Future Forms*, а якщо діапазон охоплює минуле та майбутнє, доцільно комбінувати обидва ці часи. Наприклад, речення “*In 2010, the number of sales stood at 2 million and is forecast to rise to a peak of 10*

million by 2050” [4, с. 24] демонструє одночасне використання минулого та майбутнього часу для опису тенденцій. Такий підхід дозволяє логічно і послідовно передати зміни у даних протягом часу. Якщо ж на графіку дати відсутні, рекомендовано застосовувати *Present Tense*, що забезпечує нейтральне та універсальне описання фактів.

Ще одним важливим аспектом є правильне використання активного та пасивного стану. Часто учасники помилково вважають, що застосування пасивного стану автоматично підвищує оцінку. Важливо використовувати пасив лише там, де це граматично і змістовно виправдано. Наприклад, у описі карт або діаграм пасивний стан може бути доречним для показу змін об’єктів: *“The village was expanded to join the neighbouring town”*. Водночас більшість графіків, таблиць та кругових діаграм описуються активним станом: *“The number of visitors increased from 10,000 to 20,000 in 1975”* [4, с. 30]. Гармонійне поєднання активного та пасивного стану підвищує гнучкість викладу та демонструє широкий граматичний діапазон.

Крім того, важливою складовою граматики є різноманітність речень. Використання простих, складних і складнопідрядних конструкцій робить текст більш природним і академічним. Наприклад, комбінація таких структур дозволяє передавати причини, наслідки та порівняння: *“While the number of people visiting the museum has risen steadily over the past decade, the number of local visitors remained relatively constant”* [49]. Змішана побудова речень покращує когерентність і логічність викладу, що також оцінюється екзаменатором.

Таким чином, граматика у письмовому дискурсі IELTS Writing Task 1 охоплює правильне використання часів, активного та пасивного стану, а також різноманітних структур речень. Вільне володіння цими засобами не лише підвищує точність опису даних, але й демонструє академічну зрілість письмового викладу, що є визначальним для досягнення високого балу на іспиті.

1.4. Ефективні стратегії написання академічних текстів для досягнення високого результату

Ефективне написання академічних текстів, особливо у форматі IELTS Writing Task 1, передбачає поєднання точності, логічної структури та правильного використання мови. Для досягнення високого результату важливо дотримуватися певних стратегій(див. рис. 1.1) на кожному етапі роботи, починаючи від аналізу завдання і закінчуючи ретельною перевіркою тексту.

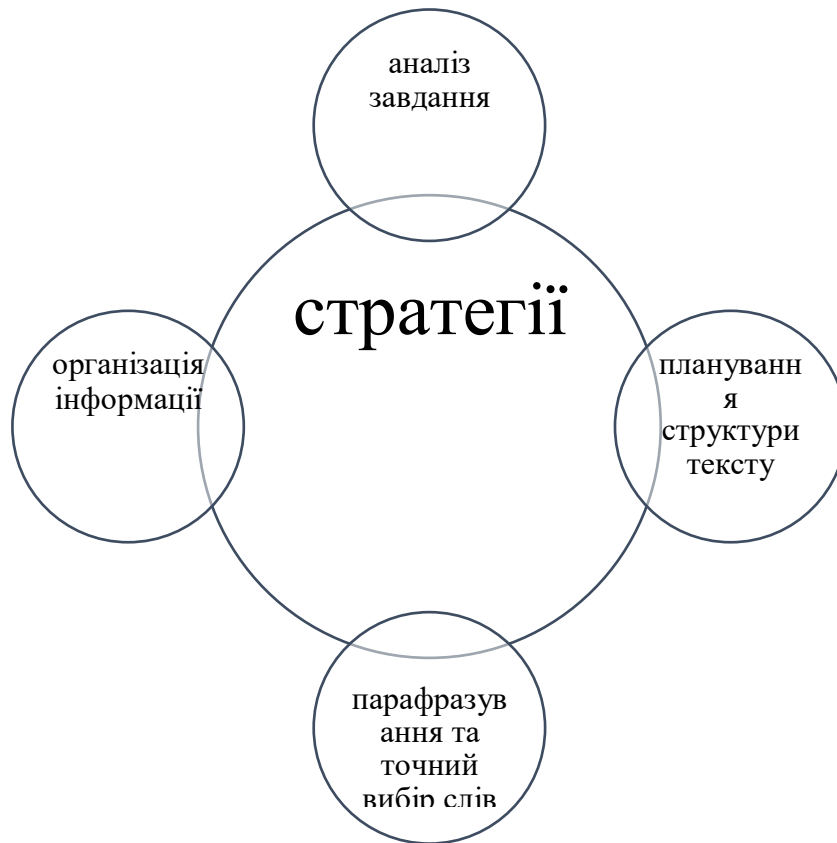

Рис.1.1 Стратегії написання академічних текстів

Першим кроком є уважний аналіз завдання. Часто студенти прагнуть одразу почати писати, що призводить до пропуску важливої інформації або включення зайвих деталей. Наприклад, у випадку графіка чи діаграми слід чітко розуміти, що вводити в вступ не потрібно. Дані конкретних колонок, точні числа або окремі приклади не належать до вступу, а розкриваються

лише у основній частині або огляді. Замість цього вступ повинен містити загальну інформацію: тип графіка, предмет дослідження, часовий проміжок, одиниці вимірювання та кількість категорій або груп. Такий підхід дозволяє одразу продемонструвати чітке розуміння структури завдання та підвищує оцінку за критеріями точності й відповідності завданню.

Другий крок – планування структури тексту. Академічний текст повинен мати чіткий вступ, основну частину та висновок. Вступна частина для Writing Task 1 зазвичай коротка, але вимагає точності. Наприклад, замість загального *“The diagram shows...”* краще написати *“The bar chart illustrates the typical monthly sales of coffee, tea, hot chocolate, sandwiches, cakes, and soup for a local coffee shop in a British town between 2000 and 2020.”* [21, с. 78]. У цьому прикладі показано правильне використання дієслова, перелік категорій у логічному порядку та точні часові рамки. Таке планування дозволяє уникнути поширених помилок: неправильного порядку елементів, відсутності ключових даних або дублювання інформації.

Третім важливим аспектом є парафразування та точний вибір слів. У Writing Task 1 часто використовується обмежений набір дієслів: *“shows”*, *“illustrates”*, *“gives information about”* [21, с. 90]. Заміна їх на більш точні або специфічні варіанти допомагає підвищити рівень тексту, наприклад, *“demonstrates”* або *“depicts”*. Крім того, важливо парафразувати не лише слова, а й граматичні конструкції. Наприклад, *“average monthly sales”* можна змінити на *“typical monthly revenue”*, а *“from 2000 to 2020”* на *“between 2000 and 2020”* [35, с. 112]. Такі зміни не лише демонструють мовну компетентність, але й підвищують точність і логічність викладу.

Четверта стратегія стосується організації інформації в основній частині. Дані з графіків, таблиць або діаграм слід групувати за тенденціями, категоріями або часовими періодами. Наприклад, для багаторічного графіка можна виділити найвищі та найнижчі показники або визначити загальну тенденцію, замість того, щоб просто перераховувати всі значення. У випадку таблиць важливо вказати загальні підсумки, наприклад, *“The table shows that*

the US spent the highest amount on imported fish in 2000, while expenditure was lowest in 1988.” Для процесів і діаграм типу “*life cycle*” вступ повинен відобразити загальну стадію або мету процесу без деталей кроків, які залишаються для основного опису: “*The diagram illustrates the stages in the life cycle of a frog.*”[43]

П’ятий крок – редагування та перевірка тексту. Навіть після правильного планування і парафразування текст може містити дрібні помилки граматики, пунктуації або форматування даних. Ретельне читання вголос або перевірка тексту сторонньою особою допомагає виявити неузгодженості, повтори та зайві слова. Наприклад, перевірка правильності написання одиниць вимірювання, використання великої літери у назвах та правильного порядку категорій суттєво впливає на оцінку за критеріями *coherence and cohesion* та *lexical resource* [45].

Отже, ефективне написання академічного тексту вимагає поєднання аналізу завдання, чіткого планування, точного парафразування, логічного викладу даних та ретельного редагування. Використання цих стратегій дозволяє створювати тексти, які демонструють не лише знання предмету, а й високий рівень мовної компетентності. Застосування такого підходу підвищує шанси на отримання високого балу та формує навички, корисні в подальшій академічній та професійній діяльності.

Висновки до розділу 1

Теоретико-методологічне дослідження письмового дискурсу у контексті IELTS не лише пояснює природу та особливості академічного письма, а й створює практичну основу для ефективного навчання та підготовки до тесту, забезпечуючи кандидатам можливість досягати високих результатів завдяки усвідомленому використанню мовних і структурних засобів.

Композиційні особливості письмових завдань IELTS визначають успішність виконання як Task 1, так і Task 2. Чітка структура тексту, поділ на логічні абзаци та використання когезивних засобів забезпечують послідовність і зрозумілість викладу. У Task 1 акцент робиться на об'єктивному описі та аналізі даних, тоді як у Task 2 важливішою є аргументація та обґрунтування власної позиції автора. Дотримання академічного стилю, точність лексики і граматики сприяють високій оцінці і демонструють мовну компетентність

Лексико-граматичні засоби – невід'ємна складова успішного письмового дискурсу в IELTS, оскільки вони визначають точність, логічність та академічність викладу. Використання широкого словникового запасу, точних термінів, синонімів та колокацій дозволяє уникнути повторів і підвищує переконливість аргументації. Граматичні конструкції, правильний вибір часів, активного та пасивного стану, а також різноманітність речень сприяють чіткому і структурованому представленню інформації. Комплексне застосування лексичних і граматичних засобів демонструє глибоке володіння мовою та академічну зрілість автора.

Ефективне написання академічного тексту вимагає поєднання аналізу завдання, чіткого планування, точного парафразування, логічного викладу даних та ретельного редагування. Використання цих стратегій дозволяє створювати тексти, які демонструють не лише знання предмету, а й високий рівень мовної компетентності. Застосування такого підходу підвищує шанси на отримання високого балу та формує навички, корисні в подальшій академічній та професійній діяльності.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ДО ПИСЬМОВОЇ ЧАСТИНИ IELTS

2.1. Вправи на розвиток умінь структурування академічного тексту комплекс

Оволодіння письмовим мовленням у форматі IELTS вимагає не лише знання лексики та граматики, а й уміння правильно структурувати академічний текст. Для учнів 10–11 класів це завдання є особливо актуальним, оскільки саме у цьому віці формується здатність логічно вибудовувати аргументацію, уникати хаотичного викладу та послідовно розкривати тему.

Розвиток навичок структурування тексту включає кілька ключових етапів: уміння будувати чітку вступну частину, логічно переходити від одного аргументу до іншого, використовувати засоби зв'язності та завершувати виклад узагальненими висновками. Ми розробили 50 вправ, розподілених на блоки, які поступово ускладнюються: від простих завдань на впізнавання структури до комплексних вправ зі створення повноцінних академічних есе.

Блок 1. Усвідомлення структури академічного тексту (1–10 вправ)

Вправа 1. «Впізнай частину тексту»

Завдання: Перед тобою три абзаци. Розташуй їх у правильному порядку: вступ – основна частина – висновок.

Therefore, the government should invest more in renewable energy sources to protect the environment and ensure sustainable development.

Nowadays, the question of energy production is becoming one of the most urgent global challenges.

For instance, solar and wind power are widely used in many countries, reducing dependence on fossil fuels.

Як допоможе: вправа тренує вміння бачити логіку академічного тексту, що необхідно для IELTS Task 2. Учні навчаються розрізняти вступ (загальний контекст), основну частину (аргументи та приклади) та висновок (узагальнення).

Вправа 2. «Розпізнавання теми та тези»

Завдання: Прочитай три абзаци. Вкажи, у якому міститься головна теза.

A) *Online education is becoming increasingly popular, but it has both benefits and drawbacks.*

B) *Many students choose online courses because they are cheaper and more flexible.*

C) *On the other hand, the lack of direct communication with teachers can reduce motivation.*

Як допоможе: розпізнавання тези – ключ до правильного написання вступу в IELTS. Учень вчиться знаходити центральну ідею тексту, а не губитися в деталях.

Вправа 3. «Відрізни аргумент від прикладу»

Завдання: Прочитай речення. Познач, де аргумент, а де приклад.

Fast food negatively affects health because it contains too much fat and sugar.

For example, children who eat fast food every day often suffer from obesity.

Як допоможе: вправа вчить чітко розрізняти аргумент (загальне твердження) і приклад (ілюстрація). Це важлива навичка для IELTS, адже екзаменатори оцінюють здатність логічно будувати доказову базу.

Вправа 4. «Визначення linking words»

Завдання: Знайди слова-зв'язки у тексті:

Some people believe that studying abroad is too expensive. However, it provides students with unique opportunities. In addition, it helps them learn foreign languages more effectively.

Як допоможе: учні тренуються бачити сигнальні слова, що формують логіку викладу. У IELTS це допомагає підвищити Coherence and Cohesion – один із чотирьох критеріїв оцінювання письма.

Вправа 5. «Структурна піраміда»

Завдання: Розташуй речення у правильному порядку – від тези до деталізації.

- a) *Therefore, public transport should be developed as an alternative.*
- b) *Traffic jams are a serious problem in big cities.*
- c) *For instance, many cities build new metro lines to reduce the number of cars on the roads.*

Як допоможе: тренує вміння логічно вибудовувати абзац: спочатку загальна проблема, потім приклад, і лише після цього – висновок чи пропозиція.

Вправа 6. «Помилки у структурі»

Завдання: У цьому абзаці порушена логіка. Знайди та виправ помилку.

Many people use social media every day. For instance, it improves health. On the other hand, it helps people stay in touch with friends.

Як допоможе: учні вчаться знаходити зайві або нелогічні речення. Це формує навичку редагування власного есе – вміння прибирати непотрібні деталі.

Вправа 7. «Порівняй структури»

Завдання: Прочитай два вступи та скажи, який кращий.

Варіант 1: *Nowadays, the environment is very important. People talk about it a lot. This essay will discuss environment.*

Варіант 2: *Nowadays, environmental problems such as pollution and climate change have become urgent global issues. This essay will argue that governments must take stronger action to protect nature.*

Як допоможе: формує критичне мислення: учні бачать, що конкретність і логіка завжди кращі за загальні фрази.

Вправа 8. «Тематичні речення»

Завдання: Знайди тематичне речення в абзаці.

Many young people choose to work abroad. They do it because salaries are higher. In addition, they want to gain new experience. This trend has both positive and negative consequences.

Як допоможе: вчить визначати topic sentence – речення, яке задає напрям усього абзацу.

Вправа 9. «Відновлення вступу»

Завдання: Ключові слова: *technology – education – advantages.*

Склади вступ, використовуючи їх.

Приклад відповіді: *Technology plays an important role in modern education. Many experts believe that it brings more advantages than disadvantages. This essay will discuss the positive impact of technology on learning.*

Як допоможе: вчить створювати структурований вступ на основі ключових слів теми, що безпосередньо відповідає формату IELTS.

Вправа 10. «Фінальна фраза»

Завдання:

Дано абзац: *Online learning gives students flexibility and saves time. It also provides access to resources from around the world.*

Додай завершальне речення.

Приклад відповіді: *Therefore, it is becoming an increasingly important part of modern education.*

Як допоможе: формує навичку правильного завершення думки, щоб абзац виглядав завершеним, а не «обірваним», що дуже важливо для логічності викладу.

Блок 2. Робота з абзацом (11–20 вправи)

Вправа 11. «Створи topic sentence»

Завдання: Склади перше речення для абзацу на тему *Online education.*

Приклад виконання: *Online education has become a popular alternative to traditional learning because it offers flexibility and accessibility.*

Як допоможе: формування тематичного речення (topic sentence) – основа абзацу. Вчить учнів чітко визначати головну думку й уникати розмитого початку. В IELTS це підвищує Coherence.

Вправа 12. «Об'єднай речення»

Завдання: Об'єднай твердження в один абзац.

Many students take online courses.

They can study at any convenient time.

This allows them to combine work and education.

Online courses are available all over the world.

Як допоможе: учні тренуються поєднувати окремі думки в єдиний абзац, що робить їх письмо більш цілісним та логічним.

Вправа 13. «Розподіл ідей»

Завдання: Вибери ті думки, які належать до абзацу про переваги онлайн-освіти.

Online courses are cheaper than traditional ones.

Many students prefer studying abroad.

E-learning saves time.

Some teachers don't know how to use new technologies.

Як допоможе: вчить не змішувати різні теми в одному абзаці. Це формує структурне мислення, необхідне для IELTS Task 2.

Вправа 14. «Виправи абзац»

Завдання: Знайди зайве речення.

Online learning helps students save time and money. It is often more flexible than traditional classes. Cats are very popular pets around the world. Students can also access materials from any location.

Як допоможе: розвиває вміння бачити логічну єдність абзацу. Учні тренуються редагувати власний текст.

Вправа 15. «Стиснення інформації»

Завдання: Скороти абзац, зберігши головну ідею.

Nowadays, many people prefer online learning because they can study at their own pace. It is cheaper, and they don't need to spend time traveling to classes. This makes education more accessible for students from different backgrounds.

Як допоможе: формує навички парафразування і стиснення, які перевіряються в IELTS (особливо в Task 1).

Вправа 16. «Тема й підтема»

Завдання: Знайди головну ідею та другорядні деталі.

Online courses are becoming popular. They allow students to learn from home. In addition, such courses are often cheaper than traditional ones.

Як допоможе: учні розрізняють основне і другорядне, що допомагає уникати перевантаження абзаців у IELTS-есе.

Вправа 17. «Розширення абзацу»

Завдання: Додай приклад або статистику.

Online education is more flexible than traditional classes.

Як допоможе: формує вміння підкріплювати твердження фактами й прикладами, що є ключовим для високого балу в IELTS.

Вправа 18. «Засоби зв'язку»

Завдання: Встав пропущені слова-зв'язки.

Online education is convenient. ____, it allows students to learn at their own pace. ____, some people believe it reduces face-to-face interaction.

Як допоможе: учні вчаться використовувати linking words для плавності тексту – важливий критерій в IELTS.

Вправа 19. «Абзац із помилками»

Завдання: виправи абзац, де думки суперечать одна одній.

Online courses are very flexible. Students must attend them at the same fixed time every day. They also allow learners to combine work and study.

Як допоможе: розвиває критичне мислення й уміння бачити суперечності у власному письмі.

Вправа 20. «Карта абзацу»

Завдання: Розташуй речення у схемі (теза – аргумент – приклад – висновок).

Therefore, many students choose this form of learning.

Online education is becoming increasingly popular.

It allows learners to study from home without losing time on commuting.

For example, thousands of students in rural areas now have access to quality courses.

Як допоможе: вправа вчить бачити логіку абзацу як схему. Навчас чітко структурувати власні думки при написанні IELTS-есе.

Блок 3. Практика написання вступів (21–30 вправи)

Вправа 21. Впізнай частину тексту

Завдання: Розташуй абзаци у правильному порядку: вступ – основна частина – висновок.

Therefore, the government should invest more in renewable energy sources to protect the environment and ensure sustainable development.

Nowadays, the question of energy production is becoming one of the most urgent global challenges.

For instance, solar and wind power are widely used in many countries, reducing dependence on fossil fuels.

Як допоможе: учні тренуються бачити логіку побудови есе, що особливо важливо для IELTS Writing Task 2.

Вправа 22. Hook (гачок)

Завдання: придумати цікаве перше речення для теми “*Climate change*”.

Як допоможе: учні розуміють, що вступ має одразу зацікавити читача. Формує стиль академічного письма й вчить уникати сухого початку.

Вправа 23. Переформулюй тему

Завдання: Переписати завдання IELTS Task 2 так, щоб воно стало вступним реченням. Тема: *Some people think that online education is as effective as traditional learning, while others disagree.*

Як допоможе: учні вчаться трансформувати умову завдання у вступне речення, що зручно для Task 2.

Вправа 24. Склади тезу

Завдання: написати одне речення, яке відображає позицію щодо теми *“Online education vs. traditional education”*.

Як допоможе: формування чіткої тези – це головний елемент вступу. Без неї есе виглядає невпорядкованим.

Вправа 25. Помилки у вступі

Завдання: знайти «порожні» фрази.

Текст: *Since the beginning of time, people have always studied. Education is very important in our lives. Nowadays, many people talk about online education.*

Як допоможе: учні вчаться уникати кліше, що знижують оцінку в IELTS.

Вправа 26. Скоротіть зайве

Завдання: зробити вступ лаконічним.

In the modern world, where technology is developing at a very fast pace and many people are using the Internet for different purposes, online education is becoming more and more popular among students of different ages.

Як допоможе: тренування навички скорочення тексту без втрати головної думки.

Вправа 27. Strong thesis

Завдання: переписати слабкі тези так, щоб вони стали аргументованими.

Слабка теза: *Online education is good for students.*

Сильна теза: *Online education benefits students by saving time, reducing costs, and providing access to global resources.*

Як допоможе: учні вчаться робити позицію конкретною, що є обов’язковою вимогою IELTS.

Вправа 28. Порівняй вступи

Завдання: оцінити два варіанти вступу.

Варіант 1: *Education has existed for centuries. Nowadays, some people study online.*

Варіант 2: *With the rise of technology, online education has become a serious alternative to traditional learning, sparking debates about its effectiveness.*

Як допоможе: учні бачать, які вступи є сильними, а які слабкими.

Вправа 29. Створи вступ до статистики (Task 1)

Завдання: використати дані графіка.

The chart shows the percentage of energy produced from renewable sources in three countries between 2000 and 2020.

Як допоможе: ця вправа спеціально готує учнів до IELTS Writing Task 1, де вступ = перефразування завдання.

Вправа 30. Інтерактивний вступ

Завдання: скласти вступ у формі питання.

Як допоможе: учні розвивають креативність у побудові вступів, що дозволяє відрізнитися від стандартних відповідей.

Блок 4. Практика основної частини (31–40 вправи)

Вправа 31. Аргумент + приклад

Завдання: скласти абзац із двох речень – теза й приклад.

Як допоможе: учні вчаться швидко будувати логічний абзац, що є ключем до IELTS Task 2.

Вправа 32. Виправи логіку

Завдання: знайти суперечність.

Online education is very cheap, but it usually costs more than traditional classes.

Як допоможе: тренує вміння виявляти та виправляти логічні помилки.

Вправа 33. Статистика в тексті

Завдання: вставити дані.

Дані: *In 2020, 45% of students in Europe took at least one online course.*

Як допоможе: учні освоюють інтеграцію цифр у текст, що важливо для Task 1.

Вправа 34. Зайвий аргумент

Завдання: прибрати нерелевантне речення.

Online education saves time.

Students can study from home.

Many people enjoy cooking at home.

It reduces transport costs.

Як допоможе: формує навичку тримати абзац у межах теми.

Вправа 35. Причина – наслідок

Завдання: побудувати абзац за моделлю *cause* → *effect*.

Як допоможе: тренує вміння писати логічні абзаци з чіткою структурою.

Вправа 36. Порівняння

Завдання: скласти абзац із конструкціями *while/whereas*.

Як допоможе: розвиває вміння робити порівняння, що часто зустрічається у Task 1 і Task 2.

Вправа 37. Контраргумент

Завдання: написати абзац, який враховує протилежну думку.

Як допоможе: учні вчаться будувати збалансовані есе, що підвищує бал за “Task response”.

Вправа 38. Розширений абзац

Завдання: додати два приклади до тези.

Online education is flexible.

Як допоможе: тренує розвиток абзацу й уникнення надто коротких частин.

Вправа 39. Логічні зв'язки

Завдання: розташувати речення у правильному порядку.

For instance, they can review materials multiple times.

Online courses allow more control over learning.

As a result, students often understand the content better.

Як допоможе: учні розвивають відчуття логіки тексту.

Вправа 40. Дискусія

Завдання: написати два абзаци – “за” і “проти”.

Як допоможе: учні готуються до дискусійних есе, де потрібно показати обидві сторони.

Блок 5. Практика висновків (41–50 вправи)

Вправа 41. Завершальна думка

Завдання: скласти 1 речення-висновок.

Як допоможе: учні вчать робити чіткі підсумки.

Вправа 42. Переказ тези

Завдання: переписати головну тезу іншими словами.

Теза: *Online learning saves time and money.*

Як допоможе: тренує навичку перефразування, що важливо для IELTS.

Вправа 43. Прогноз

Завдання: завершити передбаченням.

Приклад: *Therefore, it is likely that online education will continue to grow in the future.*

Як допоможе: формує вміння робити перспективні висновки.

Вправа 44. Порада/рекомендація

Завдання: закінчити практичною порадою.

Приклад: *Governments should invest more in online platforms to make education accessible to everyone.*

Як допоможе: учні тренуються робити висновки з рекомендаціями, що часто трапляється у Task 2.

Вправа 45. Усунення помилок

Завдання: знайти невдалий висновок.

In conclusion, online learning is online learning, and students learn online.

Як допоможе: учні розуміють, як уникати повторів.

Вправа 46. Місток до вступу

Завдання: скласти висновок, що переформулюється з вступом.

Приклад вступу: *Climate change is one of the biggest threats today.*

Приклад висновку: *In conclusion, since climate change is a global threat, only*

international cooperation can solve this issue.

Як допоможе: створює “цілісність” есе.

Вправа 47. Короткий підсумок

Завдання: написати 3 речення – ключові аргументи.

Приклад: *Firstly, online learning saves time. Secondly, it reduces costs. Finally, it offers flexibility for busy students.*

Як допоможе: учні вчаться робити лаконічні узагальнення.

Вправа 48. Висновок для Task 1

Завдання: описати основну тенденцію графіка.

Приклад: *Overall, the data shows a steady increase in renewable energy use over the period.*

Як допоможе: спеціально готує до IELTS Writing Task 1.

Вправа 49. Універсальний шаблон

Завдання: скласти кілька універсальних фраз.

Приклади:

In conclusion, it is clear that...

To sum up, the evidence suggests that...

Overall, it can be said that...

Як допоможе: створює “запасні конструкції” для екзамену.

Вправа 50. Порівняй висновки

Завдання: оцінити два приклади.

Висновок 1: *So, online education is good.*

Висновок 2: *In conclusion, online education is an effective and flexible way of learning, especially for busy students.*

Як допоможе: учні бачать різницю між слабким і сильним висновком.

Отже, розвиток умінь структурування академічного тексту є ключовим етапом у підготовці старшокласників до IELTS. Запропонований комплекс вправ дозволяє учням поступово опановувати логіку побудови письмового висловлювання: від елементарного розпізнавання вступу, основної частини й

висновку до створення повноцінних абзаців та есе. Такий підхід не лише формує навички логічного й послідовного викладу думок, а й розвиває критичне мислення, уміння редагувати текст та добирати доречні приклади. У результаті учні отримують практичний інструментарій, що підвищує їхню готовність до академічного письма і забезпечує впевненість у виконанні завдань IELTS.

2.2. Вправи на формування лексико-граматичних навичок

Успішне написання письмової частини IELTS неможливе без тісного поєднання двох складових: чіткого розуміння структури академічного тексту та вільного володіння лексикою і граматикою. Для старшокласників особливо важливо навчитися не лише підбирати правильні слова, але й вміло їх поєднувати, використовувати зв'язки між реченнями, формувати аргументацію та логічно завершувати думку.

Наступний комплекс із 50 вправ покликаний системно розвивати лексико-граматичні навички: від базового розпізнавання частин мови до побудови абзаців, включення статистики та формулювання висновків. Кожен блок має конкретну мету, пояснення завдань та поступовий перехід від простого до складного.

Блок 1. Усвідомлення структури академічного тексту (1–10 вправи)

Вправа 1. «Впізнай частину тексту»

Завдання: Перед тобою три абзаци. Розташуй їх у правильному порядку: вступ – основна частина – висновок.

Текст:

Nowadays, the rapid growth of digital technology has transformed the way people communicate and access information.

For instance, social media platforms allow individuals to share ideas instantly, while online news portals provide immediate updates on global events.

In conclusion, while digital technology offers many advantages, it also presents challenges that require careful management.

Як допоможе: Учні тренують логіку тексту, вчаться відрізняти вступ, аргументи та узагальнення.

Вправа 2. «Розпізнавання теми та тези»

Завдання: З трьох абзаців знайти той, де міститься головна теза.

Текст:

Climate change has become one of the most pressing issues of our time.

This essay argues that urgent action is required to reduce carbon emissions and transition to renewable energy sources.

Governments and individuals both play a role in mitigating the negative impacts of global warming.

Як допоможе: Учні виділяють ключову ідею, що важливо для формування власної аргументації в IELTS Task 2.

Вправа 3. «Аргумент чи приклад?»

Завдання: Визнач, які речення є аргументами, а які – прикладами.

Текст:

Argument: Governments must invest in renewable energy to reduce dependency on fossil fuels.

Example: For instance, Germany has successfully expanded solar and wind power, decreasing coal consumption by 20%.

Як допоможе: Учні розвивають навичку розмежування тверджень і їхніх доказів.

Вправа 4. «Визначення linking words»

Завдання: Знайди слова-зв'язки і поясни їхню роль: *however, therefore, in addition.*

Текст:

"Renewable energy is expensive; however, it provides long-term environmental benefits."

Як допоможе: Учні вчаться створювати плавні переходи між ідеями, що підвищує академічність письма.

Вправа 5. «Структурна піраміда»

Завдання: Розташуй речення у логічній послідовності від загальної тези до деталізації.

Текст:

Education is crucial for national development.

Investing in teacher training improves learning outcomes.

Well-educated citizens contribute to economic growth and social stability.

Як допоможе: Учні формують навичку логічного побудування абзацу.

Вправа 6. «Помилки у структурі»

Завдання: виправ абзац із порушеною логікою.

Текст:

"Recycling helps reduce waste. Many people throw garbage improperly. It is important to sort trash into separate bins."

Як допоможе: Учні вчаться помічати нелогічні послідовності та виправляти їх.

Вправа 7. «Порівняй структури»

Завдання: Порівняй два есе на тему *Digital learning* і поясни, яке краще структуроване.

Як допоможе: Учні оцінюють логіку та послідовність викладу, формують критичне мислення.

Вправа 8. «Тематичні речення»

Завдання: Знайди речення, що задають тему абзацу.

Приклад: *Online learning offers students flexibility that traditional classrooms cannot provide.*

Як допоможе: Учні вчаться формулювати topic sentence – ключовий елемент абзацу.

Вправа 9. «Відновлення вступу»

Завдання: Склади вступ, використовуючи ключові слова: *pollution, environment, government*.

Як допоможе: Учні тренують уміння створювати вступи, використовуючи важливі терміни.

Вправа 10. «Фінальна фраза»

Завдання: Пропонуй варіанти завершального речення для поданого тексту.

Приклад: *In summary, effective environmental policies are essential for a sustainable future.*

Як допоможе: Учні практикують узагальнення і підсумовування думки, що є ключовим у висновку абзацу та вступу.

Блок 2. Робота з абзацом (11–20 вправи)

Вправа 11. «Створи topic sentence»

Завдання: Скласти перше речення абзацу на тему *Online education*.

Приклад: *Online education provides students with the flexibility to learn at their own pace, regardless of location.*

Як допоможе: Учні вчаться формулювати головну ідею абзацу.

Вправа 12. «Об'єднай речення»

Завдання: З чотирьох окремих тверджень склади абзац.

Твердження:

Internet access is widespread.

Students can watch educational videos anytime.

They can submit assignments online.

Online tools allow collaboration across distances.

Абзац:

With widespread internet access, students can watch educational videos anytime, submit assignments online, and collaborate with peers from different locations.

Як допоможе: Учні навчаються об'єднувати окремі ідеї у зв'язний текст.

Вправа 13. «Розподіл ідей»

Завдання: З переліку думок вибрати ті, що належать одному абзацу про *advantages of recycling*.

Як допоможе: Учні тренують логіку викладу і тематичну цілісність абзацу.

Вправа 14. «Виправи абзац»

Завдання: Знайди зайве речення і поясни, чому воно порушує структуру.

"Recycling helps reduce waste and saves natural resources. Many people enjoy watching movies in their free time. Sorting paper, plastic, and glass into separate bins makes recycling more effective. Recycling also reduces pollution and greenhouse gas emissions."

Як допоможе: Учні вчаться виділяти головне і відкидати непотрібні деталі.

Вправа 15. «Стиснення інформації»

Завдання: Переписати абзац коротше, зберігаючи основну думку.

Абзац:

"Online education allows students to study at home, access learning materials 24/7, communicate with teachers via email, attend virtual classes, and submit assignments digitally. This flexibility makes it easier for students to balance study with other responsibilities."

Як допоможе: Учні тренують точність і стислий академічний стиль.

Вправа 16. «Тема й підтема»

Завдання: Виокремити головну ідею та другорядні деталі абзацу.

Абзац:

"Eating a balanced diet is crucial for maintaining good health. Fruits and vegetables provide essential vitamins, while proteins help build and repair body tissues. Regular consumption of water keeps the body hydrated and supports digestion."

Як допоможе: Формує здатність структуровано виділяти важливе.

Вправа 17. «Розширення абзацу»

Завдання: Додати приклади або статистику до короткого твердження.

Твердження:

"Regular exercise improves mental and physical health."

Як допоможе: Учні вчаться підтримувати тезу доказами.

Вправа 18. «Засоби зв'язку»

Завдання: Вставити пропущені слова-зв'язки: *for example, as a result, on the other hand.*

Абзац:

"Many people prefer to work from home ____ they can save time on commuting. ____, some employees find it difficult to separate work and personal life. Remote work can also reduce office costs ____ companies benefit financially."

Як допоможе: Учні формують плавність і логічні переходи між реченнями.

Вправа 19. «Абзац із помилками»

Завдання: Знайти суперечливі думки та виправити логіку викладу.

Абзац:

"Technology makes communication easier. Many people prefer face-to-face meetings because emails are faster. Smartphones allow instant messaging, but some people feel overwhelmed by constant notifications."

Як допоможе: Учні навчаються редагувати власні тексти, робити їх зрозумілими.

Вправа 20. «Карта абзацу»

Завдання: Намалювати схему (теза → аргумент → приклад → висновок) і розташувати речення.

Access to technology improves students' learning outcomes.

For instance, interactive apps make complex subjects easier to understand.

Students can practice skills at home, reinforcing classroom learning.

Therefore, integrating technology into education is highly beneficial.

Як допоможе: Учні візуалізують структуру абзацу та краще розуміють логіку тексту.

Блок 3. Практика написання вступів (21–30)

Вправа 21. «Зачіпка для читача» (Hook)

Завдання: Напиши перше речення для теми «Зміни клімату», щоб одразу зацікавити читача.

Приклад: «Every year, extreme weather events remind us that climate change is no longer a distant threat.»

Як допоможе: Учні вчаться створювати цікаві перші речення, які привертають увагу та встановлюють тему тексту.

Вправа 22. Переформулюй тему

Завдання: Візьми завдання IELTS Task 2 і перепиши його як вступне речення.

Завдання Task 2: «*Discuss the advantages and disadvantages of online education.*»

Як допоможе: Учні тренують навички перефразування і адаптації завдання до вступного абзацу.

Вправа 23. Склади тезу

Завдання: Напиши одне речення, яке чітко висловлює твою позицію.

Тема: «*Governments should invest more in renewable energy.*»

Як допоможе: Учні вчаться формулювати ясні, аргументовані тези.

Вправа 24. Виявлення помилок у вступі

Завдання: виправ порожні фрази у вступі.

Текст: «*Nowadays, people face many problems related to the environment.*»

Як допоможе: Учні навчаються робити вступ конкретним та академічно точним.

Вправа 25. Вступ за схемою (background – paraphrase – thesis)

Завдання: Використай план для складання вступу.

Background: Climate change is affecting ecosystems.

Paraphrase: Global warming leads to unpredictable weather patterns.

Thesis: Urgent action is needed to reduce carbon emissions.

Як допоможе: Учні вчаться створювати логічну структуру вступу та поєднувати речення граматично правильно.

Вправа 26. Скоротіть зайве

Завдання: Перепиши вступ, прибравши другорядні деталі.

Текст: *«The Internet has changed the way we communicate, shop online, watch videos, read news, and interact socially.»*

Як допоможе: Учні розвивають вміння виділяти головне та писати стисло.

Вправа 27. «Strong thesis»

Завдання: Перепиши слабку тезу.

Слабка теза: *«I think pollution is bad.»*

Приклад сильної тези: *«I argue that urgent measures to reduce industrial and vehicular pollution are critical for protecting public health and the environment.»*

Як допоможе: Учні вчаться формулювати переконливі, чіткі тези.

Вправа 28. Порівняй вступи

Завдання: Оціни два вступи і поясни, який краще.

Вступ 1: *«Technology is important in our lives.»*

Вступ 2: *«Modern technology significantly shapes how people work, communicate, and access information daily.»*

Як допоможе: Учні розвивають критичне мислення і навички оцінки стилю та лексики.

Вправа 29. Вступ зі статистикою

Завдання: Склади вступ, використовуючи дані: *«CO₂ emissions increased by 25% in the last decade.»*

Приклад: *«Global CO₂ emissions have risen by 25% over the past ten years, highlighting the urgent need for sustainable energy solutions.»*

Як допоможе: Учні вчаться включати статистику в текст граматично правильно та логічно.

Вправа 30. Інтерактивний вступ

Завдання: Склади вступ із питанням до читача.

Приклад: *«Have you ever wondered how our daily choices contribute to global warming?»*

Як допоможе: Учні вчаться залучати читача та використовувати риторичні прийоми у письмі.

Блок 4. Практика основної частини (31–40)

Вправа 31. Аргумент + приклад

Тема: *«Benefits of urban green spaces»*

Приклад: *«Urban green spaces improve mental health and provide recreational opportunities. For example, city parks in Tokyo have reduced stress levels among residents by offering areas for exercise and relaxation.»*

Як допоможе: Учні тренують поєднання аргументів із прикладами та граматично правильне побудування абзацу.

Вправа 32. Виправи логіку

Текст абзацу: *«Renewable energy is cheap. Solar panels are expensive. Wind farms require maintenance.»*

Як допоможе: Учні навчаються виправляти суперечності та логічно поєднувати речення.

Вправа 33. Статистика в тексті

Таблиця:

Year	Electric cars sold
2020	500,000
2023	1,200,000

«Electric car sales have more than doubled from 500,000 in 2020 to 1.2 million in 2023, indicating growing consumer interest in sustainable transportation.»

Як допоможе: Учні вчаться інтегрувати числові дані у текст граматично правильно.

Вправа 34. Зайвий аргумент

Текст: *«Recycling reduces waste. Watching TV is fun. Sorting plastics and paper saves resources. Recycling cuts emissions.»*

Як допоможе: Учні тренують вміння виділяти релевантну інформацію та видаляти зайві деталі.

Вправа 35. Причина → наслідок

Приклад: *«Deforestation leads to habitat loss. As a result, many species face the risk of extinction.»*

Як допоможе: Учні вчаться логічно будувати причинно-наслідкові зв'язки у тексті.

Вправа 36. Порівняння

Приклад: *«While traditional classrooms offer face-to-face interaction, online learning provides greater flexibility. Compared to in-person education, students can access lessons anytime and anywhere.»*

Як допоможе: Учні практикують граматичні конструкції порівняння та збагачують лексику.

Вправа 37. Контраргумент

Приклад: *«Some argue that online education reduces social interaction. However, virtual classrooms allow students to collaborate through discussion forums and group projects, maintaining communication skills.»*

Як допоможе: Учні вчаться враховувати протилежні точки зору та граматично їх відокремлювати.

Вправа 38. Розширений абзац

Тема: *«Exercise improves health»*

Приклад: «*Regular exercise enhances physical fitness and mental well-being. For instance, jogging strengthens the cardiovascular system, while yoga reduces stress and anxiety.*»

Як допоможе: Учні вчаться додавати приклади та пояснення до основної тези.

Вправа 39. Логічні зв'язки

Текст: «*Solar energy is clean. Many countries invest in it. It reduces carbon footprint.*»

Як допоможе: Учні тренують логічне поєднання речень за допомогою зв'язок.

Вправа 40. Дискусія

Приклад:

За: «*E-books are convenient and portable, allowing readers to access thousands of books on one device.*»

Проти: «*However, some readers argue that physical books provide a more satisfying tactile experience and reduce screen time.*»

Як допоможе: Учні вчаться писати збалансовані аргументовані абзаци з протилежними думками.

Блок 5. Практика висновків (41–50)

Вправа 41. Завершальна думка

Приклад: «*In conclusion, recycling plays a crucial role in preserving natural resources and protecting the environment.*»

Як допоможе: Учні тренують узагальнення теми одним реченням.

Вправа 42. Переказ тези

Теза: «*Renewable energy reduces greenhouse gas emissions.*»

Приклад: «*To sum up, using renewable energy sources helps cut harmful emissions and mitigate climate change.*»

Як допоможе: Учні вчаться перефразовувати без втрати змісту.

Вправа 43. Прогноз

Приклад: *«If current trends continue, cities that invest in public transport will see lower air pollution levels within the next decade.»*

Як допоможе: Учні практикують вираження передбачень та умовних конструкцій.

Вправа 44. Практична порада

Приклад: *«To maintain a balanced diet, people should include more fruits and vegetables and limit processed foods.»*

Як допоможе: Учні вчаться формулювати поради граматично правильно та стисло.

Вправа 45. Усунення помилок

Текст: *«In conclusion, recycling is good. Recycling helps the environment. Many people recycle.»*

Як допоможе: Учні вчаться уникати повторів і писати стисло та зрозуміло.

Вправа 46. Місток до вступу

Приклад: *«Just as climate change challenges communities worldwide, collective action is needed to address its consequences.»*

Як допоможе: Учні вчаться створювати логічний зв'язок між вступом і висновком.

Вправа 47. Короткий підсумок

Приклад: *«Urban green spaces improve mental health. They provide recreational opportunities. They also enhance biodiversity in cities.»*

Як допоможе: Учні тренують виділення ключових аргументів у стислому форматі.

Вправа 48. Висновок для Task 1

Приклад: *«The graph shows a steady increase in electric car sales, indicating a growing preference for sustainable transportation.»*

Як допоможе: Учні вчаться описувати графіки і тенденції чітко та лексично багато.

Вправа 49. Універсальні шаблони

Приклади:

«Overall, it is clear that...»

«In summary, the evidence suggests...»

«To conclude, adopting these measures is essential...»

«The data highlights the importance of...»

«Ultimately, it is crucial to consider...»

Як допоможе: Учні отримують готові конструкції для ефективного завершення тексту.

Вправа 50. Порівняй висновки

Текст 1: *«In conclusion, climate change is bad, and we should do something.»*

Текст 2: *«In conclusion, urgent action to reduce greenhouse gas emissions is necessary to mitigate the adverse effects of climate change.»*

Як допоможе: Учні вчаться оцінювати якість висновку за критеріями точності, академічності та лексичного багатства.

Отже, формування лексико-граматичних умінь є невід'ємною частиною підготовки до письмової частини IELTS, адже саме поєднання точного словникового запасу, граматичної правильності та вміння логічно структурувати текст забезпечує успішне виконання завдань. Комплекс із 50 вправ поступово розвиває ці навички, починаючи від розпізнавання частин мови та побудови абзаців і закінчуючи формулюванням переконливих висновків та включенням статистики. Завдяки такому підходу учні вчаться чітко висловлювати думки, обирати релевантні аргументи, будувати логічні переходи між реченнями та підтримувати власну позицію прикладами й фактами. Цей системний розвиток лексико-граматичних навичок дозволяє старшокласникам не лише підвищити якість письмового мовлення, а й зміцнити критичне мислення, що є необхідною компетенцією для успішного складання IELTS.

2.3. Вправи на відпрацювання стратегій аргументації та критичного мислення

Успішна підготовка до письмової частини IELTS Task 2 неможлива без систематичного розвитку критичного мислення та навичок аргументації. Учні 10–11 класів часто стикаються з труднощами у формулюванні власних ідей, логічному викладі аргументів та побудові зв'язного тексту. Тому комплекс вправ, запропонований у цьому розділі, має на меті навчити учнів:

Блок 1: Розпізнавання структури тексту (1–10)

Вправа 1. «Впізнай частину тексту»

Завдання: Перед тобою три абзаци. Розташуй їх у правильному порядку: вступ – основна частина – висновок.

Therefore, the government should invest more in renewable energy sources to protect the environment and ensure sustainable development.

Nowadays, the question of energy production is becoming one of the most urgent global challenges.

For instance, solar and wind power are widely used in many countries, reducing dependence on fossil fuels.

Як допоможе: Вчить бачити логіку академічного тексту, розрізняти вступ, аргументи та висновок.

Вправа 2. «Визнач тезу»

Завдання: У наступних абзацах знайди основну тезу.

Eating fast food has become increasingly common among teenagers. Studies show that frequent consumption leads to health problems such as obesity and heart disease. Schools should educate students about healthy eating habits.

Social media platforms influence the way we communicate daily. While they help maintain connections, excessive use can lead to decreased face-to-face interaction skills and mental health issues.

Як допоможе: Формує навичку виділення головної думки, необхідної для тез у власному есе.

Вправа 3. «Підтримка аргументу прикладом»

Завдання: Додай приклад до аргументу: *Renewable energy reduces environmental pollution.*

Як допоможе: Вчить підсилювати аргументи доказами, що робить текст переконливим.

Вправа 4. «Знайди логічну помилку»

Завдання: Визнач логічну помилку:

“Global warming is not a serious issue because winter is still cold in some countries.”

Як допоможе: Розвиває критичне мислення та здатність помічати помилки в аргументації.

Вправа 5. «Розширення аргументу»

Завдання: Розшир абзац, додавши третє речення з прикладом:

“Technology in education improves student engagement and allows access to a wide range of resources.”

Як допоможе: Тренує додавання аргументів і прикладів для більш розвиненого абзацу.

Вправа 6. «Суперечливий аргумент»

Завдання: Визнач суперечливу думку та запропонуй виправлення:

“Many people argue that video games are harmful to children. However, some studies show that video games improve cognitive skills, yet children spend too much time playing them and thus develop social problems.”

Як допоможе: Навчає аналізувати аргументацію та уникати суперечностей.

Вправа 7. «Побудова абзацу за схемою Теза – Приклад – Пояснення»

Завдання: Склади абзац на тему *Advantages of online learning.*

Як допоможе: Тренує структуроване мислення.

Вправа 8. «Встав пропущене речення»

Завдання: У абзаці пропущене речення. Встав логічне продовження:

“Plastic pollution has become a global concern. _____. Governments and communities are introducing initiatives to reduce plastic use.”

Як допоможе: Вчить завершувати абзаци логічно.

Вправа 9. «Перефразуй тезу»

Завдання: Перефразуй тезу: *“Exercise is essential for maintaining good health.”*

Як допоможе: Розвиває мовленнєву гнучкість.

Вправа 10. «Побудова контраргументу»

Завдання: Напиши контраргумент до твердження: *“Homework is always beneficial for students.”*

Як допоможе: Вчить враховувати альтернативні точки зору.

Блок 2: Логічна послідовність та аргументація (11–20)

Вправа 11. «Упорядкуй абзаци»

Завдання: Перед тобою три абзаци. Розташуй їх у правильному порядку, щоб утворився логічний текст:

Many countries have started programs to reduce air pollution by limiting vehicle emissions.

Air pollution is a serious problem that affects human health and the environment.

For example, electric buses and car-sharing schemes are becoming increasingly popular in urban areas.

Як допоможе: Вправа тренує логічне мислення та вміння упорядковувати абзаци від проблеми до аргументів і прикладів.

Вправа 12. «Визнач тему абзацу»

Завдання: Прочитай абзац і напиши одне речення, яке найкраще описує його тему.

“Many students prefer studying online because it allows them to learn at their own pace and revisit recorded lessons. This flexibility helps students manage their time more effectively.”

Як допоможе: Вчить виділяти головну ідею абзацу, необхідну для написання чітких тез у IELTS Task 2.

Вправа 13. «Виділи ключові слова»

Завдання: Підкресли ключові слова у тезі та прикладі:

“Renewable energy sources, such as wind and solar, are becoming essential to reduce greenhouse gas emissions and combat climate change.”

Як допоможе: Розвиває навичку знаходити важливу інформацію в тексті та концентруватися на ключових ідеях при письмі.

Вправа 14. «Побудова ланцюга аргументів»

Завдання: З'єднай два аргументи в логічний ланцюг.

Argument 1: Online education saves commuting time.

Argument 2: Students have more time for hobbies and part-time work.

Як допоможе: Навчає формувати логічні зв'язки між аргументами, що підвищує переконливість есе.

Вправа 15. «Знайди зайвий аргумент»

Завдання: У наведеному абзаці одне речення не підтримує тезу. Визнач його:

“Recycling reduces waste, helps conserve natural resources, and many people enjoy listening to music while recycling at home.”

Як допоможе: Вчить критично оцінювати аргументи та виділяти нерелевантні дані.

Вправа 16. «Додай статистику»

Завдання: Встав статистичні дані, щоб підсилити аргумент:

“Governments should encourage public transport to reduce traffic congestion and air pollution. _____.”

Як допоможе: Розвиває навички підкріплення аргументів фактами та даними, що важливо для академічного письма.

Вправа 17. «Оцінка джерел»

Завдання: Визнач, які джерела в абзаці надійні, а які – ні:

“According to a 2023 UN report, climate change affects millions of people. Some blogs claim that global warming is a hoax.”

Як допоможе: Вчить оцінювати достовірність інформації, що допомагає уникати сумнівних джерел у есе.

Вправа 18. «Побудова логічного зв'язку»

Завдання: Встав слова-зв'язки (*however, therefore, as a result*) у текст:

“Many students prefer online learning. _____, some still enjoy face-to-face classes for social interaction.”

Як допоможе: Тренує використання логічних зв'язок між реченнями для плавного тексту.

Вправа 19. «Підтвердження тез»

Завдання: Напиши приклад, який підтверджує тезу:

“Exercise improves mental health.”

Як допоможе: Навчає підбирати приклади, що робить аргументацію переконливою.

Вправа 20. «Скорочення абзацу»

Завдання: Зроби абзац більш лаконічним, зберігаючи основну думку:

“Nowadays, more and more people are using smartphones for learning, communication, and entertainment. The widespread availability of mobile applications has allowed people to access information quickly. This trend has changed the way we live and interact with each other.”

Як допоможе: Вчить виділяти головну думку та економно використовувати слова, що підвищує зрозумілість тексту.

Блок 3: Критичне мислення та суперечності (21–30)

Вправа 21. «Знайди протиріччя»

Завдання: Визнач суперечність у абзаці:

“Some people say that social media improves communication skills. However, teenagers who spend too much time online often struggle with face-to-face conversations.”

Як допоможе: Вчить помічати логічні суперечності, що важливо для оцінки аргументів.

Вправа 22. «Оцінка аргументів»

Завдання: Познач сильні та слабкі аргументи в абзаці:

“Electric cars reduce pollution, but they are expensive. Additionally, building charging stations requires a lot of resources.”

Як допоможе: Розвиває критичне мислення та здатність оцінювати якість аргументів.

Вправа 23. «Побудова контраргументу»

Завдання: Напиши аргумент протилежної точки зору до твердження:

“Students should have longer school hours to improve learning outcomes.”

Як допоможе: Навчає враховувати альтернативні позиції та робити есе більш переконливим.

Вправа 24. «Виправлення логічної помилки»

Завдання: Виправ абзац із неправильно причинно-наслідковою зв'язкою:

“Global warming is not a problem because snow still falls in winter.”

Як допоможе: Розвиває здатність помічати та виправляти логічні помилки.

Вправа 25. «Підсилення слабого аргументу»

Завдання: Додай приклад або статистику:

“Recycling is beneficial for the environment.”

Як допоможе: Вчить робити аргументи переконливішими.

Вправа 26. «Розширення думки»

Завдання: Доповни абзац поясненням:

“Reading books enhances imagination.”

Як допоможе: Розвиває навичку пояснювати, чому аргумент важливий.

Вправа 27. «Перевірка фактів»

Завдання: Визнач, чи всі наведені дані достовірні:

“According to some websites, humans only use 10% of their brain.”

Як допоможе: Вчить оцінювати достовірність інформації для написання академічного тексту.

Вправа 28. «Альтернативна позиція»

Завдання: Напиши, як би опонент оцінив тезу:

“Fast food is harmful for teenagers.”

Як допоможе: Навчає враховувати різні точки зору, роблячи текст збалансованим.

Вправа 29. «Виділення умовиводів»

Завдання: Познач речення, які є умовиводами автора:

“If governments invest in renewable energy, then pollution levels will decrease.”

Як допоможе: Вчить розпізнавати причинно-наслідкові зв'язки.

Вправа 30. «Упорядкування аргументів»

Завдання: Розташуй аргументи від найсильнішого до найслабшого:

Argument 1: Exercise improves heart health.

Argument 2: Exercise reduces stress.

Argument 3: Exercise is enjoyable.

Як допоможе: Вчить логічно структурувати аргументи для переконливого есе.

Блок 4: Аргументування власної позиції (31–40)

Вправа 31. «Формулювання власної тези»

Завдання: Склади чітку тезу на тему: *Benefits of sports for teenagers.*

Як допоможе: Розвиває навичку формулювати основну ідею власного есе.

Вправа 32. «Підтримка прикладом»

Завдання: Підбери приклад, який підкріплює тезу:

“Sports help teenagers stay healthy.”

Як допоможе: Вчить підсилювати аргументи доказами.

Вправа 33. «Додавання пояснення»

Завдання: Поясни, чому приклад підтримує тезу:

“Teenagers who play sports regularly perform better in school due to improved concentration.”

Як допоможе: Розвиває навички логічного пояснення причинно-наслідкових зв’язків.

Вправа 34. «Створення абзацу Теза–Приклад–Пояснення»

Завдання: Склади абзац на тему *Advantages of online learning*.

Як допоможе: Тренує структуроване мислення та побудову логічних абзаців.

Вправа 35. «Контраргумент»

Завдання: Запропонуй аргумент протилежної точки зору:

“Homework is always beneficial for students.”

Як допоможе: Навчає враховувати альтернативні точки зору.

Вправа 36. «Виправлення слабких тез»

Завдання: Поліпши тезу:

“Reading is good.”

Як допоможе: Розвиває навичку формулювати чіткі, конкретні тези.

Вправа 37. «Синтез аргументів»

Завдання: Об’єднай два аргументи в один логічний абзац:

Argument 1: Learning languages improves communication.

Argument 2: Learning languages enhances cultural understanding.

Як допоможе: Вчить поєднувати аргументи для компактного та переконливого викладу.

Вправа 38. «Перефразування аргументів»

Завдання: Перефразуй аргумент:

“Technology helps students learn faster.”

Як допоможе: Розвиває мовленнєву гнучкість та уникає повторів.

Вправа 39. «Логічне завершення абзацу»

Завдання: Напиши речення-висновок абзацу:

“Playing team sports teaches cooperation and responsibility.”

Як допоможе: Вчить завершувати абзаци логічно, підводячи до висновків.

Вправа 40. «Вибір найсильнішого аргументу»

Завдання: Визнач ключовий аргумент для підтримки тези:

“Online education is better than traditional education.”

Як допоможе: Розвиває навичку виділяти найважливіші аргументи для переконливого есе.

Блок 5: Написання власного есе (41–50)

Вправа 41. «План есе»

Завдання: Склади план: вступ – 3 аргументовані абзаци – висновок.

На тему *“The impact of social media on teenagers”*

Як допоможе: Навчає систематизувати думки перед написанням тексту.

Вправа 42. «Написання вступу»

Завдання: Напиши перший абзац із цікавою зачіпкою (*hook*) на тему *“The importance of learning foreign languages”*. Наприклад, почни з питання, статистики або цитати, а потім сформулюй тезу.

Як допоможе: Вчить зацікавлювати читача й формулювати тезу.

Вправа 43. «Побудова абзаців основної частини»

Завдання: Склади 3 абзаци Теза–Приклад–Пояснення на тему *“Advantages of remote education”*:

Як допоможе: Формує навичку логічної структури есе.

Вправа 44. «Контраргумент у есе»

Завдання: Додай абзац із контраргументом і поясненням на тему *“Technology makes learning easier”*:

Як допоможе: Робить есе збалансованим і переконливим.

Вправа 45. «Написання висновку»

Завдання: Підсумуй основні аргументи та повтори тезу своїми словами на тему *“Should school uniforms be mandatory?”*

Як допоможе: Вчить логічно завершувати есе, підводячи до висновків.

Вправа 46. «Редагування абзаців»

Завдання: Візьми свій текст або зразок абзацу і виправ логічні помилки, додай зв'язки між реченнями та зроби текст зрозумілішим.

Як допоможе: Розвиває навичку коригування тексту для підвищення зрозумілості.

Вправа 47. «Перевірка лексики»

Завдання: Замініть загальні слова у своїх абзацах на академічні синоніми. Наприклад:

good → beneficial

bad → harmful

thing → aspect

Як допоможе: Вчить використовувати академічну лексику, підвищуючи оцінку IELTS.

Вправа 48. «Використання зв'язок»

Завдання: Додай слова-зв'язки між абзацами або реченнями: *however, therefore, in addition, moreover, on the other hand*.

Наприклад:

“Many students prefer online learning. However, some still value face-to-face lessons for social interaction.”

Як допоможе: Підвищує плавність і зв'язність тексту.

Вправа 49. «Самооцінка есе»

Завдання: Проаналізуй своє есе:

Які абзаци написані переконливо?

Де є слабкі аргументи або недостатні приклади?

Чи дотримана логіка та структура?

Як допоможе: Розвиває критичне мислення щодо власного письма.

Вправа 50. «Фінальна версія»

Завдання: Напиши завершене есе з урахуванням всіх коментарів, виправлень та покращень:

Використай план, вступ, три абзаци основної частини, контраргумент і висновок.

Перевір лексику, граматику та логічні зв'язки.

Як допоможе: Підсумовує весь навчальний процес, формує готове до оцінки есе.

Отже, комплекс вправ, запропонований у цьому розділі, ефективно формує у старшокласників навички критичного мислення та аргументації, необхідні для письмової частини IELTS Task 2. Виконуючи завдання, учні вчаться логічно будувати текст, виділяти головну думку, підкріплювати аргументи прикладами та статистикою, а також враховувати альтернативні точки зору. Крім того, вправи сприяють розвитку мовленнєвої гнучкості та умінню завершувати абзаци чіткими висновками. У результаті систематичне використання цього комплексу допомагає учням створювати зв'язні, переконливі та структуровані есе, підвищуючи їхню готовність до академічного письма.

Висновки до розділу 2

Комплекс вправ на розвиток умінь структурування академічного тексту спрямований на поступове формування навичок, необхідних для високих результатів у письмовій частині IELTS. Вправи охоплюють різні аспекти: від розпізнавання частин тексту, формування теми та тези, використання аргументів і прикладів, до створення зв'язних абзаців і логічних висновків. Такий підхід допомагає учням навчитися не лише правильно організовувати думки, а й критично оцінювати власний текст, редагувати його, робити узагальнення та пропонувати практичні рекомендації. Систематичне виконання цих завдань сприяє розвитку академічного письма, покращує когерентність та послідовність викладу, що є ключовими критеріями оцінювання у IELTS Writing Task 2. Учні отримують можливість виробити власний стиль письма та впевненість у використанні логічної структури тексту для різних тем.

Формування лексико-граматичних умінь є невід'ємною частиною підготовки до письмової частини IELTS, адже саме поєднання точного словникового запасу, граматичної правильності та вміння логічно структурувати текст забезпечує успішне виконання завдань. Комплекс із 50 вправ поступово розвиває ці навички, починаючи від розпізнавання частин мови та побудови абзаців і закінчуючи формулюванням переконливих висновків та включенням статистики. Завдяки такому підходу учні вчать чітко висловлювати думки, обирати релевантні аргументи, будувати логічні переходи між реченнями та підтримувати власну позицію прикладами й фактами. Цей системний розвиток лексико-граматичних навичок дозволяє старшокласникам не лише підвищити якість письмового мовлення, а й зміцнити критичне мислення, що є необхідною компетенцією для успішного складання IELTS.

Комплекс вправ, запропонований у цьому розділі, ефективно формує у старшокласників навички критичного мислення та аргументації, необхідні для письмової частини IELTS Task 2. Виконуючи завдання, учні вчать логічно будувати текст, виділяти головну думку, підкріплювати аргументи прикладами та статистикою, а також враховувати альтернативні точки зору. Крім того, вправи сприяють розвитку мовленнєвої гнучкості та умінню завершувати абзаци чіткими висновками. У результаті систематичне використання цього комплексу допомагає учням створювати зв'язні, переконливі та структуровані есе, підвищуючи їхню готовність до академічного письма.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. Теоретичний та методологічний аналіз письмового дискурсу у межах IELTS не лише розкриває сутність і специфіку академічного письма, а й формує практичну базу для результативного навчання й цілеспрямованої підготовки до іспиту. Дає змогу кандидатам досягати високих результатів завдяки свідомому використанню мовних ресурсів і структурних прийомів.

2. Особливості побудови письмових завдань IELTS безпосередньо впливають на рівень виконання як Task 1, так і Task 2. Успіх забезпечується завдяки чіткій структурі тексту, логічному поділу на абзаци та застосуванню засобів когезії, які підтримують послідовність викладу. У першому завданні головна увага приділяється точному опису й аналізу поданих даних, тоді як у другому визначальними є аргументованість і логічне доведення власної позиції. Дотримання норм академічного стилю, грамотність та влучність лексики стають показниками мовної компетентності та сприяють отриманню високих балів.

3. Лексичні й граматичні інструменти виступають ключовим чинником ефективного письма в IELTS, адже саме вони формують точність, логіку та академічність тексту. Розширений словниковий запас, доречне використання термінів, синонімів і сталих словосполучень допомагають уникати одноманітності та роблять аргументи більш переконливими. Граматична різноманітність – правильне використання часів, баланс активних і пасивних форм, побудова різних типів речень – забезпечує ясність та структурованість викладу. Уміння комплексно застосовувати ці засоби демонструє високий рівень володіння мовою і зрілість у написанні академічних текстів.

4. Створення якісного академічного письмового продукту передбачає аналіз завдання, продумане планування, влучне перефразування, логічну організацію матеріалу та ретельне редагування. Такі стратегії дозволяють підготувати тексти, що відображають не тільки знання теми, а й високий

рівень володіння мовою. Систематичне використання цього підходу значно підвищує шанси на здобуття високого балу та водночас формує корисні навички, потрібні для подальшої академічної і професійної діяльності.

5. Розвиток умінь структурування академічного тексту є головним етапом у підготовці старшокласників до IELTS. Запропонований комплекс вправ дозволяє учням поступово опановувати логіку побудови письмового висловлювання: від елементарного розпізнавання вступу, основної частини й висновку до створення повноцінних абзаців та есе. Такий підхід не лише формує навички логічного й послідовного викладу думок, а й розвиває критичне мислення, уміння редагувати текст та добирати доречні приклади. У результаті учні отримують практичний інструментарій, що підвищує їхню готовність до академічного письма і забезпечує впевненість у виконанні завдань IELTS.

6. Розвиток лексико-граматичних навичок є фундаментальним аспектом підготовки до письмової частини IELTS, оскільки успіх у цьому форматі залежить не лише від знання слів та правил, а й від уміння організувати інформацію, логічно поєднувати ідеї та формулювати переконливі аргументи. Комплекс вправ, представлений у розділі, охоплює весь спектр необхідних умінь: від розпізнавання частин тексту і структури абзаців до створення чітких тез, використання статистичних даних і правильних граматичних конструкцій для аргументації. Поступова складність завдань дозволяє учням спочатку усвідомити базові принципи академічного письма – визначення вступу, основної частини та висновку, формулювання тематичних речень та зв'язок між ними. Наступні вправи спрямовані на розвиток уміння об'єднувати ідеї у зв'язні абзаци, виділяти головне та другорядне, розвивати плавні переходи між реченнями за допомогою спеціальних зв'язок, а також створювати логічні причинно-наслідкові та порівняльні конструкції. Особлива увага приділяється формуванню навичок аргументації: учні вчаться відокремлювати тезу від прикладів, обґрунтовувати власну позицію, враховувати контраргументи та

давати прогностні висновки або практичні поради. Завдяки цьому вони не лише засвоюють лексику та граматику, а й розвивають критичне мислення, здатність аналізувати інформацію та формувати структуровані, переконливі тексти. Комплексна система вправ забезпечує гармонійний розвиток усіх складових письмового мовлення, необхідних для досягнення високих результатів у IELTS Task 2. Вона допомагає старшокласникам не просто запам'ятовувати правила або слова, а й навчитися мислити, аргументувати та висловлювати свої думки у чіткій, академічно правильній формі, що є ключовою компетенцією для успішного навчання і майбутньої академічної діяльності.

7. Комплекс вправ, поділений на п'ять блоків, охоплює всі головні аспекти написання академічного тексту: від розпізнавання структури абзаців та формулювання чітких тез до підсилення аргументів прикладами, статистикою та поясненнями. Учні 10–11 класів завдяки цим вправам набувають уміння логічно будувати текст, виділяти головні ідеї, виявляти суперечності та оцінювати силу аргументів. Важливим елементом є робота з контраргументами та перефразуванням, що сприяє розвитку мовленнєвої гнучкості і умінню враховувати різні точки зору. Крім того, вправи допомагають учням удосконалювати логічні зв'язки між реченнями, завершувати абзаци переконливими висновками та створювати структуроване та цілісне есе. Систематичне виконання цих завдань не лише підвищує академічний рівень письма, а й формує впевненість у власних силах, здатність до критичної оцінки інформації та самостійного висловлення думок. Таким чином, запропонований комплекс вправ є ефективним інструментом підготовки до IELTS, а також важливим кроком у розвитку загальної компетентності учнів у сфері академічного письма та аналітичного мислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В. (2023). "Дискурсивні маркери в академічному письмі IELTS". Іноземна філологія, №1, с. 34–45.
2. Білик Н. (2023). "Колокації та фразові дієслова в академічному письмі (на матеріалі IELTS)". Вісник ЛНУ. Серія Філологічна, №2, с. 45–58.
3. Боднар С. (2021). Академічний письмовий дискурс: теорія та практика. Київ: Логос.
4. Бондаренко І. (2020). "Complex Sentences в IELTS: як уникнути перевантаження". Мовні технології, №4, с. 22–35.
5. Британська Рада в Україні. (2023). Офіційний гайд з підготовки до IELTS Writing. <https://www.britishcouncil.org.ua>
6. Войтович І. (2023). "Моделі аргументації у Writing Task 2: порівняльний аналіз". Мовні і концептуальні картини світу, №3, с. 67–82.
7. Герасименко, О. Ю. (2021). Пояснення дискурсу та його характеристика у лінгвістичній думці.
(<https://intelektn.donnuet.edu.ua/index.php/intelekt/article/view/38>)
8. Гончарук О. (2022). Англійська граматики для IELTS: від теорії до практики. Київ: Освіта.
9. Гриценко М. (2022). "Композиційні моделі Writing Task 1 (IELTS Academic)". Вісник Київського університету. Серія Філологія, №4, с. 56–67.
10. Гриценко П. (2023). "Метод Toulmin у написанні IELTS Writing Task 2". Вісник ОНУ. Серія Філологія, №2, с. 78–92.
11. Дьоміна В.В., Роман В.В. (2016). Різні підходи до формування іншомовної компетенції у письмі.
(<https://www.int-konf.org/ru/2016/aktualni-naukovi-doslidzhennya...>)

12. Захарчук М. (2022). Як писати есе: 10 стратегій для IELTS. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
13. Захарчук О. (2021). "Лексико-граматичні помилки в письмових роботах українських студентів (на матеріалі IELTS)". Мовні і концептуальні картини світу, №3, с. 89–101.
14. Коваленко О. (2020). IELTS Writing: стратегії успіху. Харків: Фоліо.
15. Коваленко С. (2023). "Метод PEEL у IELTS Writing Task 2: як будувати абзаци". Іноземні мови в академічному дискурсі, №4, с. 45–58.
16. Ковальська Ю. (2020). "Стратегії аргументації в IELTS Writing Task 2". Науковий вісник Чернівецького університету, №2, с. 112–125.
17. Ковальчук С. (2021). "Використання пасивного стану в Writing Task 1". Іноземні мови в школах, №4, с. 30–37.
18. Козак Ю. (2021). "Контраргументація як інструмент підвищення оцінки в IELTS". Іноземна філологія, №2, с. 112–125.
19. Кузьменко В. (2021). "Помилки у вживанні артиклів у письмових роботах студентів (IELTS Writing Task 2)". Іноземні мови в освіті, №3, с. 45–59.
20. Лисенко М. (2022). Як будувати контраргументи в есе: практичний гід. Львів: Видавництво УКУ.
21. Лисенко Т. (2019). "Дискурсивні особливості опису даних у Task 1 (IELTS)". Лінгвістичні студії, №5, с. 78–92.
22. Марченко О. (2021). Дискурсивні стратегії в академічному письмі (на матеріалі IELTS). Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ.
23. Мельник Т. (2019). Дискурс-аналіз у мовленнєвих практиках. Львів: Видавництво ЛНУ.
24. Мельник Т. (2020). "Модальність та ступінь впевненості в IELTS Writing Task 2". Науковий вісник УжНУ, №1, с. 89–102.
25. Морозова А. (2023). "Використання номіналізації в академічному письмі (на прикладах IELTS)". Науковий вісник Чернівецького університету. Серія Філологія, №1, с. 34–48.

26. Національний університет "Києво-Могилянська академія". (2021). Методичні вказівки з академічного письма.
27. Охріменко, О., Мамченко, С. (2023). Текст та дискурс у сучасній лінгвістиці: підходи та проблеми.
(<https://journals.maup.com.ua/index.php/philology/article/view/2959>)
28. Павленко, А. Г. (2020). Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві. Названо критерії типології та універсальні властивості різних дискурсів.
(<https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5991/...>)
29. Петренко О. (2022). "Контраргументація в IELTS: як запобігти втраті балів".
30. Петрова І. (2022). Англійська для академічних цілей: Writing Task 2. Київ: Центр учбової літератури.
31. Пилипчук О. (2020). "Структура 'проблема–рішення' в Task 2". Вісник ХНУ, №4, с. 56–70.
32. Савченко Л. (2019). Академічна лексика для IELTS: довідник. Харків: Ранок.
33. Савчук Л. (2021). Критерії оцінювання письмових завдань IELTS. Одеса: Астропринт.
34. Сидоренко І. (2020). Лінгвістичні особливості опису графіків і діаграм (IELTS Writing Task 1). Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львів.
35. Сидоренко К. (2021). "Стратегії уникнення логічних помилок в IELTS Writing". Лінгвістичні студії, №5, с. 112–125.
36. Ситник І., Гринченко Б. (2021). Дискурс в сучасній лінгвістиці.
https://www.researchgate.net/publication/354496822_DISKURS_V_SUCASN_IJ_LINGVISTICI
37. Шевченко В. (2019). Критичне мислення в академічному письмі. Київ: Либідь.
38. Шевчук О. (2022). Англійські зв'язкові слова для IELTS Writing. Київ: Видавництво КПІ.

39. Academic English Online. (2020). Corpus Analysis of IELTS Essays.
<https://www.academicenglishonline.com>
40. Bell J. (2023). IELTS Writing Task 2: Advanced Argumentation Techniques. Oxford University Press.
41. Blue G. (2022). "Discourse Markers in IELTS Essays: A Corpus-Based Study". *Journal of English for Academic Purposes*, 55, 102–115.
42. Booth D. (2023). Grammar for IELTS Writing: Advanced Structures. Cambridge University Press.
43. British Council. (2021). Research Reports on IELTS Writing Performance. <https://www.britishcouncil.org>
44. British Council. (2022). Sample High-Scoring Essays with Commentary.
<https://www.britishcouncil.org>
45. Cambridge English. (2023). Official IELTS Writing Band Descriptors.
<https://www.cambridgeenglish.org>
46. Cottrell S. (2022). Critical Thinking for IELTS Writing. Palgrave.
47. Craig J. (2020). Genre Analysis of IELTS Task 1 Reports. *TESOL Quarterly*, 54(3), 612–635.
48. Cullen P. (2020). The Key to IELTS Writing Task 2. Cambridge Books.
49. Deane P. (2023). Grammar and Cohesion in High-Scoring IELTS Essays. Cambridge: CUP.
50. Flowerdew, J. (2013). Discourse in English Language Education. Routledge, London.
51. French A. (2022). "Tense and Aspect in IELTS Academic Writing". *Journal of English for Academic Purposes*, 68, 101–115.
52. Gould J., Gould L. (2021). IELTS Academic Writing: Mastering Task 1. Pearson Education.
53. Hewings M. (2021). Academic Grammar for IELTS Task 1 & 2. Collins.
54. Hyland K. (2018). "Metadiscourse in IELTS Writing: Implications for Teaching". *English for Specific Purposes*, 49, 45–57.

55. Hyland K. (2021). *Metadiscourse in IELTS Writing: Comparing L1 and L2 Writers*. London: Bloomsbury.
56. IELTS Liz. (2022). *IELTS Writing Task 1 & 2: Sample Answers and Tips*. <https://ieltsliz.com>
57. IELTS Liz. (2023). *How to Write a Thesis Statement*. <https://ieltsliz.com>
58. IELTS Mentor (2023). *Band 9 Essay Samples with Examiner Comments*. <https://www.ielts-mentor.com>
59. IELTS Official (2023). "Examiner's Tips for Coherent Argumentation".
60. IELTS Official. (2023). *Vocabulary Band Descriptors for Writing*. <https://www.ielts.org>
61. IELTS Україна. (2022). *Аналіз типових помилок у письмових завданнях*. <https://ielts.org.ua>
62. IELTS-Bro (2023). *Top 100 Academic Phrases for Writing Task 2 [PDF]*. <https://ielts-bro.com>
63. INTERNATIONALISATION TRENDS IN HIGH EDUCATION STRATEGIES IN THE EUROPEAN CONTEXT, O Ihnatova, T Yamchynska - проф. К. Іллюмінаті Поркарі; проф. В. Карайоргіс; д ..., 2018
64. Lee Y. (2022). "Tense Accuracy in IELTS Academic Writing: A Corpus Study". *Language Assessment Quarterly*, 19(2), 201-220.
65. Moore T. (2021). "The Role of Coherence in IELTS Essay Scoring". *ELT Journal*, 75(2), 145–160.
66. Moore T., Morton J. (2017). "Genre and Task in IELTS Writing: A Comparative Analysis". *Language Testing*, 34(3), 365-390.
67. Moore T., Morton J. (2021). "Critical Thinking in IELTS Essays: A Genre-Based Approach".
68. O'Connell S. (2019). *Focus on IELTS Academic Writing Skills*. HarperCollins.
69. Thorp R. (2020). "Lexical Diversity in High-Scoring IELTS Essays". *Language Testing*, 37(3), 412-430.

70. Weigle S. (2023). *Assessing Writing in IELTS: Rater Perspectives*. Oxford: OUP.